

Straža v viharju

Izhaja vsak četrtek • Posamezna številka stane Din 1.50
Celoletna naročnina Din 40.— • Čekovni račun: „Straža v viharju“, Ljubljana, št. 16.790

Izdaja: Konzorcij „Straže v viharju“ (A. Tepež) • Urejuje: J. Natek
Uredništvo in uprava: Ljubljana, Miklošičeva 5 • Tisk Jugoslov. tiskarne (J. Kramarič)

Ljubljana, 7. decembra 1939

Leto VI — Številka 13

Magnificat Za praznik Brezmadežne

Nikoogar ni, ki bi mu smelo biti nič do tega odgovora.

Človek je bil ustvarjen za Boga, tako da bi mogel imeti le v Bogu svojo srečo. Pa satan je ukanil človeka za to srečo in ga pahnil na pot nepokorščine do Boga. Vsega človeškega rodu se drži poslej pečat te satanske prevare.

Pa Stvarnik je na enak način — po ženi — satana ukanil. Ustvaril je Brezmadežno.

Vendar ena in ta je vsa našega rodu.

Vendar ena! Brez satanske prevare, brez pečata nepokorščine, brez rane, brez madeža.

In ta je vsa našega rodu. Dobro in plemenito srce nikoli ne more zatajiti svojega rodu, kako bi mogla človeški rod zatajiti Najboljša in Najplemenitejša, kar jih je bilo kdaj ustvarjenih.

In prikazalo se je Znamenje na nebu...
Dal To je Ona, Brezmadežna!

To znamenje pa je obstalo nad nami, ne zato, da bi ga gledali in strmeli vanj, kako je lepo. Ne zato! Marveč zato, da bi gledali v to Znamenje in spoznali, kako lepo je, biti v milosti božji, biti brez greha. Lepo in veselo!

»Moja duša poveličuje Gospoda in moj duh se raduje v Bogu, mojem Zveličarju...«
Ali slišite pesem Brezmadežne?

Pa to Znamenje na nebu ni samo Znamenje lepote, marveč tudi Znamenje moči.

Nikoogar ni, ki je zaupno gledal v Brezmadežno, in bil osramočen. To je Kraljica z belo krono, ki vrže vsakemu prosilcu svoj blesk in sij nasproti, ne da ga osramoti, marveč da ga osreči. To je Mesto na gori, ki se pred nikomur ne skriva; odvsepovsod se vidi in vsepovsod seže s svojim milostnim pogledom.

Pa to Znamenje na nebu ni samo Znamenje moči, veliko več, je tudi Znamenje zmage.

Marija pozna vse nagibe in namere naše duše. Mir in boj, vihar in tihota, mrak in sonce, vse se menjava v nas. Ona ve za vse te spremene in spremembe in jih obrača v obnovitev našega duha in življenja. Vedno nas vnovič dviga na novo delo za lastno dušo in blagor drugih.

Pozdravljeno, ti vzvišeno Znamenje lepote, ti mogočno Znamenje moči, ti preroško Znamenje zmage.

Vsak izmed nas glej v to Znamenje in vsak izmed nas se obnašaj tako, kakor da je vse na njem ležeče, in zmaga bo naša.

Odprt boj do polne zmage...

Boljševiško-sovjetska propaganda je vsa zgrajena na psihološko preračunani laži. Kominternina razpolaga s kolosalnim preučevalnim aparatom, ki naravnost z znanstveno skrbnostjo preučuje psihološko učinkovitost vsakokratnih parol in taktičnih manevrov, preračunanih vedno na eden in isti namen: z moralnim, gmotnim in političnim razkrojem neboljševiškega sveta ustvariti teren za bliskovit, tehnično dovršen boljševiški sunek, ki naj prestreže vaje in zgrabi vzmeti državnega aparata. Zato interes boljševikov, da bo vojna čim daljša...

Boljševiška propaganda je poleg znanstvenega preučevanja propagande in taktične uspešnosti nameravanih akcij vpregla v svoj voz ogromna finančna sredstva, ki jih črpa iz preračuna Sovjetske Rusije. Tako je mogla opremiti z vsem potrebnim sorazmerno razsežen razkrajalni aparat kominterne po vseh deželah.

Kaj je gnalo boljševiške štipendiste, da so se prodali za brezpogojno izdajalsko službo v prid zločinske kominterne? In kaj jih v tej službi vzdržuje? Najprej so sami naselili tej največji, najbolj spretni laži 20. stoletja, potem so zastrupljeni docela odpadli od skupne evropske kulture in civilizacije ter od svojega lastnega naroda, tako postali zakrknjeni janičarji, ki žive od zamenjanih rubljev v fanatični gotovosti, da bodo doživeli dan povišanja v avtoritarno boljševiško hierarhijo svoje lastne izdane domovine, ki se bo po dovršenem razkroju zrušila pod pripravljenim boljševiškim sunkom. Če ste kdaj imeli priliko zalotiti kakega boljševiškega komisarja »in spe« pri njegovem poslu tako, da ni imel več časa, da bi se zavil v nedolžno »zgoljevičarsko« svojstvo, ste mogli spoznati, da mu prividi vsemogočnega neomejenega rdečega vladstva, ki ga upa nekoč učinkovito deliti s svojimi ne vedno poznanimi soštudenti v kraljestvu kominterne, vlivajo njegovi boljševiški razbesneli gorečnosti vedno novega olja.

Urbi et orbi je danes znano, kako brezizhodna paraliza se je polastila sovjetskega državnega načrtnostnega gospodarstva in kake porazne socialne razmere tam vladajo. Vsi poznajo astronomske številke žrtev sovjetskega režima, porazni sistem prisilnega neiz-

birnega dela, absolutno brezpravno stanje brezprizivne diktature, tako da človek, ki je v svojem življenju užil vsaj malo zlate prostosti pod žarki svobodnega solnca, škripa z zobmi...

Še več. Videli smo zlom Čeho-Slovaške. Z grozo smo spremljali razmesarjenje slovenske Poljske, čuli smo brezmočni krik malih baltskih narodov, ki so jih pregazile rdeče horde. Bili smo na grobeh tovarišev v Pragi. In danes udarja s severa herojska pesem naroda, ki je med najbolj kulturnimi, najbolj poštenimi, najbolj socialno urejenimi vseh narodov Evrope in ki nam je blizu po svoji številni majhnosti. Pretresa nas ta junaški spev življenja in smrti.

Pri nas štipendisti kominterne še vedno ne upajo vreči čisto »pravovernih« gesel. Toda šopirijo se bolj kot svoj čas. Računajo, da bi mogli vetrovi od zunaj spremeniti smer... Na univerzi so akademska društva, v katerih okrilju domujejo notorni komunisti. Zadnjič je na sestanku »Slovenskega kluba« kranjski advokat, dr. Jože Vilfan že sanjal o Jugoslaviji »in statu nascendi« po sovjetskem vzoru. »Tretji tabor« naših boljševiških štipendistov si še vedno drzne od časa do časa dvigniti svojo izdajalsko glavo.

Ne bomo čakali. Proti tem štipendiranim podružnicam boljševiških imperialistov bomo organizirali bojkot. Kar je krščanskega in slovenskega, mora v protikomunistično fronto, da onemogočimo plačano notranjo propagando, ki skuša pripraviti pot zunanjemu sovražniku.

Konec prizanesljivosti! Od danes dalje odprt boj do polne zmage.

PRAZNIK BREZMADEŽNE V LJUBLJANI

Dijaška mladina bo slovesno praznovala praznik Brezmadežne z naslednjim sporedom:

Na praznik bo ob 7 zjutraj v stolnici za dijakke, akademike in starešine, pri uršulinkah pa za dijakinke in akademičarke sv. maša s skupnim sv. obhajilom.

Ob 11 dopoldne bo slavnostna akademija v Unionu, zvečer ob 8 pa v frančiškanski dvorani igra iz dijaškega življenja »Magdina žrtev«.

Vabimo dijaštvo, starešinstvo, predvsem pa akademike, da se proslave polnoštevilno udeleže.

O Bog, kako smo ljudje pozabljivi, počasni, neokretni, nehvaležni, skorajda slepi.

Prikazalo se je znamenje na nebu in mnogi ga niso videli.

Obstalo je to znamenje na nebu katoliške Cerkve, veliko, mogočno, zmagovito in mnogi ga še nočejo videti.

Kaj nam hoče povedati to znamenje?

Za 8. december

Iz mašnega besedila: »Blagoslovljena, Devica Marija, od Gospoda, najvišjega Boga, bolj ko vse druge žene na zemlji. Ti si slava Jeruzalema, ti veselje Izraelovo, ti čast našega ljudstva. Vsa lepa si, Marija, in madeža izvirnega greha ni na tebi. — Veličastno je, kar je povedano o tebi, Marija; zakaj velike reči ti je storil on, ki je mogočen.«

Kar uči Cerkev o Mariji, presega vsako človeško iznajdljivost in pričakovanje. Misel se ustavi in ne more naprej. Do izraza prideta občudovanje in srce. Z občudovanjem pobira človek drobce razodetja, ki govori o Mariji. Počasi si jih sestavlja in v veličastno sliko, ki razodeva bogastvo Marijine duše in Marijinega življenja. In ko misel obnemore, začne govoriti srce. In srce narekuje vedno nove izraze Marijine hvale in slave.

Mislimo si, da smo v temni noči brez strehe in zavetja. Grozeči oblaki na nebu ne napovedujejo nič veselega. Pa se nenadoma nekje na nebu zjasni in svetla zvezda zažari kot napovedovalka boljšega vremena. Srce se je razveseli in ji pošlje hvaležen pozdrav.

Taka zvezda na obzorju človeške odreditvene zgodovine je Marija. Temna noč brez strehe in zavetja je bil dolgi advent. Pa se je temno nebo zjasnilo in zažarela je svetla zvezda: Mati Odrešenikova.

Tisoči in milijoni človeških src so obrnili svoje oči vanjo. Nikdar ne bo mogoče obnoviti, kaj vse se je v človeških dušah izpremenilo in predrugačilo od tistih dob, od kar žari nad njimi Brezmadežna. Večnost je nehala biti slutnja filozofov. Zveličanje se je primaknilo po Njej, ki jo imenujemo »vrata nebeška«. Človeško življenje je dobilo popolnoma drugo ceno. Trud za plemenito in brezmadežno življenje je dobil svoj najvišji vzor. Plahosti na polji v drugi svet se je pridružila Marija kot mogočna priprošnjica in posredovalka zveličavnih milosti. Po Mariji je Odrešenik stopil med nas. Prikazala se je ljudežnost Boga, našega Zveličarja.

Skozi temno noč sovraštva in greha sije Brezmadežna tudi v naše duše. Skozi temo sodobnih zmot sije in govori o tem, česar ta svet ne pozna. Odprimo svoje duše in srkammo zveličavne žarke! V njihovi svetlobi pridemo do Odrešenika Kristusa. Naj se razlije ob Njenem velikem prazniku svetloba Njenega vzora in moč Njene priprošnje v naše duše!

Družina in država

Družina je naravna družba, ki je miselno (narod oz. državo sestavljajo družine) in zgodovinsko (iz družin se je razvilo pleme — država) pred državo. Obstoj družine in njen namen je določen po njeni naravi, zato je glede obstoja in glede stremjenja, da svoj namen doseže, od države neodvisna.

Družina potrebuje pomoči.

Vendar pa družina sama ne more povsem dosežati svojega namena, ki je predvsem vzgoja in vzreja otrok. Za to potrebuje pomoči drugih organizacij in družb: občine, pokrajine, države.

Država je dolžna, da z vso svojo oblastjo varuje družino kot nedotakljivi izvir moči naroda. Mora jo ne samo braniti pred kakršnimi koli napadi (gospodarsko ogrožanje družine; napadi na družino z agitacijo v tisku, širjenje komunističnega pojmovanja družine), ampak jo mora gospodarsko in moralno podpirati. Načini gospodarske pomoči so lahko različni n. pr.: oprostitev od plačevanja davkov, podpore družinam z velikim številom otrok, uvedba družinskih plač, uvedba zavarovanja dote, brezobrestna posojila novoporočencem itd. Država pa mora podpirati in pospeševati ustanove in društva, ki širijo pravo pojmovanje o družini, z dobro zakonodajo mora pospeševati prizadevanja družin samih, da si zagotovijo nemoten razvoj. Prav tako pa mora prepovedati in zatreti vse, kar neposredno ali posredno družino spodjeda in razkrajaja, pa čeprav pod krinko »umetnosti« ali »znanosti«.

Mož in žena izven zakona.

Človeštvu kot celoti je dana splošna zapoved, da v zakonu skrbi za zarod. Vendar pa ta splošna zapoved ni dana vsakemu posamezniku tako, da bi se vsakdo moral poročiti.

Mnogo ljudi ostane samskih. Nekatere

Velika odgovornost

Smo v totalni gospodarski vojni. Najbolj so prizadete male nevtralne države, ki naj bi vse oddale vojskujočim se velesilam — njim samim pa grozi zastoj uvoza prevažnih surovin. Vojskujoči se bloki niso samo bogatejši na surovinah, tudi industrijsko so močnejši in sposobnejši proizvajati nadomestke za surovine kot male države, predvsem rudniške in agrarne države brez potrebnih tehničnih in kapitalskih predpogojev za doledno industrijsko mobilizacijo.

Nad vse modra splošna, finančna, gospodarska, socialna in trgovinska politika je torej absolutna zahteva. Draginja se bliža 20%, surovin utegne primanjkovati, proizvodna dejavnost utegne zastajati.

Dobili smo nekaj novih uredb, ki globoko posegajo v narodno-gospodarsko samogibnost: uredba o pobijanju draginje, uredba o prehranjevalnih direktivah, o obveznih živiliških skladiščih itd. Pripravlja se uredba o maksimiranju cen oz. o nadzorstvu nad njimi.

Nekatere nevtralne države imajo lažje stališče, politično in gospodarsko. Tako na primer Italija, ki se že dolgo avtarkično pripravlja in razpolaga z gospodarsko-urejevalnim korporativnim organizmom. Mi nimamo niti enega, niti drugega. Zato moramo biti dvakrat hitri, pa dvakrat oprezniji. Dva aksioma naj bi vodila našo sedanjo kočljivo socialno-gospodarsko politiko:

1. Načelo organskega, ne pa neurejenega raztresenega poseganja na »brzu ruku«. Gospodarstvo je sicer zapleten, toda enoten mehanizem.

2. Načelo korporativnega sodelovanja oblasti in proizvodnih kategorij (pa ne brez delavstva!), ne pa nevarno nepremišljeno birokratiziranje gospodarskega življenja z enostavnimi brutalnimi »rešitvami«.

Bog pa nas varuj v teh odločilnih tre-

ovirajo pri sklenitvi zakona boleznimi, nekateri ostanejo samski zaradi višjih verskih idealov (krščansko devišstvo), nekateri pa se danes izogibljejo družini tudi zato, ker se boje resničnih, pa tudi namišljenih žrtev, ki jih nalaga družinsko življenje.

Pri tem pa je treba poudariti, da je po razodetem in naravnem pravem zakonu prepovedano vsako ustrezanje spolnemu gonu izven zakona. Zato zahteva Cerkev deviško življenje tudi od onih, ki nameravajo ustanoviti družino, vse dotlej, da se poroče. Vsi izgovori, češ da je spolna zdržnost zdravju škodljiva, je ničeva, kakor je tudi prazno opravičevanje prostitucije z izgovorom na slabe gospodarske razmere. Kaže le slabost človekove volje in dokazuje, da postane človek suženj svojih strasti, če se zanaša samo nase in zanemarija pomoč božje milosti.

Javna oblast je dolžna, da brezobzirno zatere vsako socialno javljanje nemoralnosti in spolne razbrzdanosti bodisi v govorjeni ali pisani besedi ali v dejanju (trgovina z belim blagom, javne hiše itd.). Vendar pa je ta pomoč države, čeprav je tudi potrebna, bolj drugotnega pomena. Prvenstvena pomoč proti temu zlu, ki razjeda že tudi naš narod, je zdrava vzgoja mladine in pa skrb za npravno neoporečnost vsega javnega dejanja in nehanja.

nutkih našega socialno-gospodarskega uravnavanja, ko gre res za pravi vsakdanji kruh, šibe korupcije in podkupljivosti!

Nosilci oblasti imajo torej res veliko odgovornost. Močna državljanska zavest, budnost in disciplina je opora, brez katere tudi ob najboljši volji poklicane državne oblasti svojih težkih nalog, k jih postavlja ohromitev svetovnega gospodarstva in dvojni pritisk na naše narodno gospodarstvo, ne bodo zmogle.

Kat. mladina, naprej - tudi sredi bojne vihre!

Sovražniki krščanstva ne poznajo narodnih in državnih meja. Morda se po tem razlikujejo med seboj, da nosijo v različnih državah različne krinke na obrazih. Zato se moramo proti mednarodni nevarnosti, proti mednarodnemu sovražniku uspešno boriti le z mednarodno organizacijo. Zvitost in zahrbtnost internacionalnega sovražnika katolicizma bomo premagali le z močnim mednarodnim katoliškim pokretom.

Pax Romana je taka mednarodna organizacija, je pokret katoliške inteligence. V njej je včlanjena Slovenska dijaška zveza, ki prav s tem, da je povezana s katoliškimi študenti vsega sveta, dobiva pravo vrednost in pomen. Gibanje SDZ, ki je vzvalovalo kot živ ogenj po slovenski zemlji in zajelo vse srednje in njim podobne šole, ni torej plamen, ki sveti vam sredi prostranega polja. Ne. Po vsem svetu, mirnem in razburkanem, kjerkoli prebivajo katoličani in katoliška inteligenca, živi in plamti enako navdušenje za iste ideale, kakor v najmlajšem članu SDZ: Kristus kralj mora kraljevati, Njegova ljubezen mora človeštvo ogreti, Njegov

mir mora med narodi zavladati! Za ta program živé in delajo sto tisoči mladih katoliških organiziranih inteligentov. To je naša mednarodna organizacija, to je Pax Romana.

PR tudi danes močna

Ko se v teh dneh tolikih polasča obupa, ko jih toliko s strahom in malodušnostjo gleda v prihodnost, PR ndela še z večjim ognjem, s podvojeno silo. V nekaterih deželah se je morala sicer umakniti v skrivne prostore, zato pa drugod dela neovirano, uspešno. Predvsem v Ameriki. Do nedavna smo nekako pogrešali na mednarodnih zborovanjih PR Ameriko, ali vsaj delegate, ki bi bili številčno v sorazmerju s prostrano Kolumbovo zemljo. Danes pa ustanavljajo nove postojanke PR v vseh ameriških univerzitetnih mestih. Iz krvave Evrope se je preneslo težišče dela v obljubljeni dežel — Ameriko. Letošnje redno letno zborovanje PR v New Yorku in Washingtonu pomeni zato novo razdobje v zgodovini mednarodne organizacije katoliških študentov.

Zborovanja PR

Povsem drugačno je bilo letošnje zborovanje PR od lanskega, ko smo mogli v Rogoški Slatini in na našem Bledu v popolnem miru razmišljati o nalogah katoliškega akademika, ki jih ima predvsem v zvezi z delavnostjo komunistov. Tudi velikonočno zborovanje v Šviciji je poteklo še v prijetnem razpoloženju, čeprav so se že začeli zbirati krvavi oblaki na obzorju. Letošnje poletje pa je prav tedaj, ko je predsednik PR, Ed. Kirchner, pozdravil v Washingtonu zastopnike narodov, ki so prišli, da manifestirajo bratsko ljubezen med narodi, Nemčija brez vojne napovedi navalila na Poljsko. Kljub temu so zastopniki 17 narodov iz Evrope, 12 iz obeh Amerik in 1 iz Azije nadaljevali delo. V dnevih polnih žalosti in skrbi, ko delegati niso vedeli, kaj je z njihovo domovino, so vendar vztrajali do konca in izpovedovali tako pri verskih, kakor pri ostalih manifestacijah duha krščanske ljubezni. Končno so izrazili voljo, da PR nadaljuje svoje delo za mednarodno sodelovanje in da obdrži ta duh zaupanja v Boga in krščansko ljubezen.

Mednarodna skupščina

Med zborovanjem je bila, kakor vsako leto, skupščina PR. Določila je, da bodi še dalje uradno središče PR v Fribourgu v Šviciji. Tu vodi tajništvo kot zastopnik čast. predsednika in poverjenika sv. stolice, škofa lausannskega in fribourškega, msgr. Bessona, abbé Jos. Gremaud. Pomaga pa mu Irena Kownacka, tajnica za dekleta, kateri je preprečila katastrofa njene domovine, da bi se bila vrnila iz Amerike na svoj dom.

Administrativno tajništvo pa je po zborovanju ostalo v Washingtonu. Vodi ga prvi podpredsednik PR, Ed. Kirchner, abbé Wiljam Ferre, ter Rudi Salat, ki mu je tudi vojna preprečila povratek v Švicijo.

Predsednik PR je to leto Joachin Ruiz-Gimenez, član nacionalne španske federacije. Najbrže bo tudi, če bo to le mogoče letošnje velike počitnice zborovanje v Španiji.

Delo PR danes.

Papež Pij XII pravi, da je zdaj ura molitve in ura krščanske ljubezni in dobrodelnosti. To je za danes tudi program Pax Ro-

mane. Skrbela bo za to, da bo vladala med študenti različnih narodnih zvez krščanska ljubezen, ki edina more rešiti svet. Pomagati hoče ujetnikom, internirancem, vojnim ubežnikom. Vse to brez ozira na politiko. Pomoč mora sloneti le na dejavni krščanski ljubezni. Ta pomoč ne bo samo materialna, ampak morda v prvi vrsti moralna, prijateljski odnos do onih, ki jih tako izkuša usoda. PR pa bo tudi ostala vez molitve, ki bo goreče klicala k Bogu, da bi čimprej vrnil mir.

Tajništvo v Ameriki pa bo izvedlo popolno organizacijo v Ameriki in skrbelo za mednarodne zveze. Posebno bo še tesno povezal v organizaciji obe Ameriki.

In mi.

Ko smo se o Veliki noči po končanem zborovanju PR v Švici razhajali s Poljaki, Francozi, Angleži... nismo mislili na to, da bo moral morda kmalu marsikdo v strelske jarke, da se morda s tem ali onim zadnjič vidiva. In je tudi bolje, da nismo tega slutili — sicer bi nam bilo pretežko. Vsakoletna zborovanja PR spletó čudovito močne prijateljske vezi. Moj Bog, nič zdaj ne vem, kako je n. pr. z Logiéjem, Hodanom, P. Riquetom, Koziotkiewiczem in drugimi. Pač to vem, da so umirali, če so morali pasti, kot vojaki ljubezni in Pravičnosti in vere, za katere so iskreno na vseh mednarodnih zborovanjih manifestirali.

Od nas še do zdaj ni Bog zahteval tako velike žrtve, kakor od naših tovarišev. Zato pa imamo tem večjo odgovornost, ker moramo mirno delati in nadaljevati študij. Proč torej z malodušjem, ki se tolikih polašča, češ, saj ne vemo, kaj nas čaka jutri! Za nas je važno to, da izpolnimo svojo dolžnost kot študentje, in to v najvišji meri. To smo dolžni Bogu in narodu.

Dr. Ciril Zebot: Socialno gospodarske naloge Banovine Slovenije

(Nadaljevanje.)

Ad b: Namen uravnavanja narodnega gospodarstva, ki noče žrtvovati načela prostega neposrednega konsuma, je v stalnem premišljenem naravnovanju proizvodnega procesa k tržno izkazanim »potrebam« (zahtevam in možnostim) konsuma. S tem pa je v neki meri v grobih obrisih že nakazana tudi sama uravnavalna tehnika.

Proizvodnja se vrši potom proizvodnega procesa. Proizvajalni proces vršijo proizvodjalni činitelji s svojim delom in s proizvodjalnimi sredstvi.³ Uravnavalna tehnika

³ Zaradi popolne jasnosti bodi posebej poudarjeno, da razumemo pojme »proizvodnja«, »proizvajalni činitelji«, »proizvajalna sredstva« v njihovem širšem sestavnem pomenu. Pod »proizvodnjo« razumemo vse stopnje gospodarske dejavnosti od snovanja podjetij vseh vrst (agrarnih, industrijskih, kreditnih, zavarovalnih, prevoznih, trgovskih) preko njihovega polnega delovanja. Pod »proizvajalnimi činitelji« razumemo podjetnike in delavce vseh vrst, v kateri koli panogi proizvodnje se udeležujejo. Pod »proizvajalnimi sredstvi« končno razumemo vse vrste kapitalov, nepremičnih in premičnih, surovinskih, tehničnih in denarnih, ki služijo »proizvajalnemu činitelju« za izvrševanje »proizvodnje«. Človeškega dela pa ne štejemo med »proizvajalna sredstva«, temveč ga sma-

Pa tudi mi poslušajmo glas sv. očeta: »Zdaj je ura molitve in krščanske ljubezni. Ljubezen nesimo najprej v svoje vrste in molimo, da bi bili vsi eno. Molimo pa tudi za vse svoje tovariše, ki umirajo na fronti, in za one, ki padajo z zavezanimi očmi in prestreljenim srcem sredi »kulturne« Evrope.

Molimo za svojo domovino, delajmo za njo!

Organizirajmo povsod in to do potankosti našo SDZ, slovensko postojanko Pax Romanae, da bo vsa slovenska inteligenca kot en mož delala za veliki program PR: Pax Christi in regno Christi.

Slovesna proslava 20 letnice slovenske univerze

Poteklo je dvajset let, odkar je bila z državnim zakonom ustanovljena slovenska univerza v Ljubljani. Bolj kot večstoletnice velikih svetovnih univerz je za nas pomemben ta jubilej naše slovenske univerze, ker je bila z njeno ustanovitvijo l. 1919 kronana naša narodna samobitnost in kulturna polnost.

Na pobudo akademske mladine bo ta dvajsetletni jubilej slovesno proslavljen. Priprave za slovesno proslavo bosta skupno izvedli Univerzitetna oblast in Akademski akcijski odbor.

Sporod slovesnosti, ki bodo ob tej priliki je naslednji:

V soboto, 16. decembra t. l. ob 20 bo v opernem gledališču slavnostna predstava Foersterjeve opere »Gorenjski slavček«, z otvoritvijo predsednika Akademskega akcijskega odbora in besedo g. Otona Županciča.

V nedeljo, 17. t. m. ob 10 bo v zbornici na univerzi slavnostna seja Univerzitetnega sveta.

je torej treba osredotočiti na proizvodjalne činitelje in na proizvodjalna sredstva. Slika je naslednja: neposredni konsumtivni trg je barometer, iz katerega je mogoče razbrati, kaj bi kazalo podvzeti na področju neposrednega proizvodnega procesa (in dalje na področju posrednega proizvodnega procesa proizvodjalnih sredstev), da bo ta proizvodjalnik toliko in tako, da ne bo ne »preveč« in ne »premalo«, ne »preslabo« in ne »predobro«, ne »prepočas« in ne »prehitro«. Seveda ta tržni barometer ni tako popoln, da bi zadoščevalo ga samo znati brati in na to matematično prenašati njegove želje na proizvodjalni proces. Tržni barometer je le bolj ali manj točen zvočnik, ki bolj ali manj točno zbira in prenaša »zadovoljstvo« in »pritožbe« konsumentov do proizvodnega procesa. Naloga uravnavalnih organov narodnega gospodarstva je, da znajo ta »prenos« dobro tolmačiti, nato pa predlagati in izvesti primerne ukrepe na področju proizvodnega procesa.⁴

tramo kot najbolj neposreden aktivni gospodarski izraz človekove osebnosti (»proizvajalnih činiteljev«).

⁴ Primer: Oboji, kmet in agrarni konsument tarjajo. Kmet je prenilko prodal, konsument je predrago kupil. Kako to? Kje je vzrok? V preobilici trenutne ponudbe? V prenizki kupni moči širokih plasti agrarnih konsumentov? V prekomernih prekupčevalskih dobičkih? Zakaj je kmet nizko prodal, konsument pa drago kupil? Morda

Ob 11 pa bo v veliki unionski dvorani slavnostno zborovanje:

1. Državna himna (Akadem. pevski zbor).
2. Uvodna beseda; predsednik Akad. ak. odbora g. L. Leskovar.
3. Pozdravni nagovori zastopnikov oblasti.
4. Borba Slovencev za svojo univerzo; univ. prof. dr. J. Polec.
5. Ustanovitev slovenske univerze; dr. A. Korošec.
6. Izročitev zahvalne spomenice predsedniku dr. Antonu Korošču.
7. Prečitanje spomenice vsem za našo univerzo zaslužnim osebnostim.
8. Ob dvajseti obletnici; rektor slovenske univerze dr. M. Slavič.
9. Manifest profesorjev in slušateljev ob dvajsetletnici slovenske univerze kralja Aleksandra I. v Ljubljani.
10. Hej Slovani.

Naj bo proslava dvajsetletnega jubileja slovenske univerze dogodek, ki bo povezal vse Slovence v veliki misli na popolno slovensko univerzo — severni kulturni branik Jugoslavije.

Krščanski socialisti za Finsko

Zadnja številka »Delavske Pravice«, glasila »krščanskega delovnega ljudstva«, je objavila naslednjo sliko o finski tragediji:

Spor med Finsko in Rusijo se je spet povečal. Finska ni ves čas dala nobenega glasu o tem, da proučuje ruske predloge. Zato so ruski listi pričeli spet z napadi na finsko vlado, ki jo dolže, da stoji v zvezi z angleškim imperializmom. Finska javnost sama je zelo

Praktično bo uravnavanje moralo organizatično zajeti vse stopnje proizvodnega procesa, proizvodjalne činitelje in proizvodjalna sredstva:

1. Uravnavanje podjetniških investicij (novih, razširjevalnih in racionalizacijskih).
2. Uravnovešanje agrarne strukture in agrarnih kultur, morebitna postopna intenzifikacija agrarne proizvodnje.
3. Izgraditev organizacije za razmeščevalno posredovanje delovnih moči v smislu različnih delovnih potreb kompleksnega narodno-gospodarskega sestava (uravnavanje »delovnega trga«).
4. Vzpostavitev stalnih, javnopravno urejenih, kolektivnih odnosov med proizvodjalnimi činitelji istovrstnih panog in med različnimi komplementarnimi proizvodjalnimi kategorijami (uravnavanje posrednih trgov, surovinskega, nepremičninsko- in tehnično-kapitalskega).
5. Prilagoditev denarne in kreditne organizacije ter politike k ugotovljenim različnim

zato, ker sta kmetova ponudba in konsumentovo povpraševanje neorganizirana, razpršena, neurejena, brez primerne kreditne intervencije, prekupčevalec pa je organiziran, kapitalsko močan, pravočasno in zadovoljivo kreditiran itd.? Če je temu tako, kaj bi bilo primerno ukreniti? Morda korporativno organizirati in s skladiščno ter primerno prirejeno kreditno intervencijo časovno primerno razporediti agrarna ponudbo, prirediti cene korporativno ugotovljeni kupni moči širokih plasti agrarnih konsumentov in pod?

deljena v tem, ali naj se Rusiji ugodi ali ne. V začetku tedna so se pojavili sumljivi glasovi o obmejnih incidentih.

Iz besed, ki smo jih razprli in podčrtali ter iz tega, kar se bere med stavki in med vrstami, je razviden protiboljševiški gnev naših »krščanskih« socialistov v uredništvu »Delavske Pravice«. Tako piše »Delavska Pravica« o tragediji tega malega, izrazito nekapitalističnega, socialno uravnovešenega, poštenega ljudstva v trenutku, ko mu zahaja svobodno sonce...

Podoba je, da se čas dopolnjuje, da bo krog okoli »Delavske Pravice« imel priložnost enkrat določno izjaviti, ali želi podpirati boljševiška stremjenja, ali pa se hoče priključiti brez pogojni protikomunistični fronti v obrambo krščanske civilizacije, slovenske narodne svobode in socialne pravičnosti, proti največji laži dvajsetega stoletja, barbarskemu boljševizmu.

Musek

ki je vedril že pod našimi strehami, se je trenutno vsidral pri levčarjih, — da potom »Delavske Pravice« izraža svoje neurejene misli zoper razlago papeževe okrožnice o komunizmu, ki jo je v obliki brošure razširila Slovenska Katoliška Akcija. Saj je Musek podobno napravil na občnem zboru Društva medicincev, ko je protestiral proti morebitni protikomunistični fronti, le s to razliko, da je nekaj trenutkov prej izstopil iz »Zarje«, najbrž zato, da bo ob prvi priliki zopet hotel vstopiti, kot je to napravil lani.

Podpirajte pokret katoliške mladine!

finančnim potrebam proizvodnega procesa (uravnavanje finančnega in denarnega trga).

6. Uravnovešeni primernosti nacionalnega konsuma in nacionalne proizvodnje odgovarjajoča politika gospodarskih in plačilnih odnosov z zamejstvom (uravnavanje zunanje-gospodarskih odnosov).

7. Skrb za uravnovešeno razmerje med denarno vrednostjo, cenami in mezdami (skrb za splošno socialno-gospodarsko ravnovesje).

8. In kot poslednji gospodarsko-urejevalni korektiv — širša finančna in ožja davčna politika, prilagojeni narodno-gospodarski in socialni strukturi ter narodno-gospodarskemu poteku.

Zakonodajalcu in uravnavalnemu gospodarskemu organizmu s tem naštevanjem seveda še nič praktičnega ni povedano za konkretne gospodarsko-urejevalne ukrepe. To tudi ne more biti namen tega splošnega uvoda. Pokazane so samo glavne strateške točke za narodno-gospodarsko uravnavanje v smislu rečenice: Hic Rhodus, hic salta!

Korporativna pot in način narodno-gospodarskega uravnavanja je edina možna oblika proizvodjalno-uravnavega narodnega gospodarstva s prostim ljudskim konsumom in obenem edina oblika socialno uravnave naravno-gospodarske proizvodnje na ohranjenih osnovah zasebne lastnine, zasebne pobude in proustroizbirnega dela.

POPRAVLJAMO

V zadnji številki »Straže v viharju« smo objavili članek z naslovom: Volitve na univerzi. V zadnjem odstavku je bilo objavljeno to-le:

»Prav zanimivo je, da je odbor kooptiral še 2 Zarjana: g. Muska in Žitka, o katerih pač levičarji dobro vedo, da simpatizirata z njimi. Ne moremo se otrestiti suma, da sta Mussek in Žitko sploh tudi glasovala za levičarsko listo.«

Na te besede nam je tov. Žitko poslal pojasnilo, da kot član SKAD »Zarje« ne bi si nikoli dopustil, da bi kdaj volil levičarsko listo, temveč lahko dokaže vedno nasprotno.

Vzamemo z veseljem na znanje in popravljamo krivico, ki smo jo storili tov. Žitku.

„Skok čez kožo“

Slušatelji rudarskega oddelka na tehniko priredijo 7. decembra na Taboru svoj tradicionalni »Skok čez kožo«, ki spominja na obred, s katerim je bil delavec proglašen za rudarja. Skočiti je moral čez šaht in je dobil rudarsko kožo, kot delo rudarske opreme. Ta obred se je prenesel na rudarske visoke šole. Montanisti imajo obhod po mestu, se ustavijo pred univerzo in imajo potem obred skoka čez kožo. Je to velika proslava vse rudarske družbe in je združena s proslavo sv. Barbare. Vse to je častljivo in lepo in vse hvale vredno, posebno še zato, ker imamo srečo imeti rudarski oddelki v Ljubljani; obžalujemo pa, da je šumna plesna veselica, ki je s tem združena, na predvečer Brezmadežne. Zakaj se vsa ta prireditve ne vrši 1 teden prej, tako da bi bila pred adventom? Niso le vendarle izvestni dnevi in časi tako sveti in spoštljivi, da jih naj ne profaniramo z dolgotrajnim plesom.

Iz dela krožkov SDZ

Krožek Slov. dij. zveze v Celju.

Sestanek krožka Slov. dij. zveze na drž. real. gimn. s klasičnimi vzporednicami v Celju, ki je bil v soboto 11. t. m., je bil zelo pomemben v našem društvenem življenju. Že ob četrt na dve je bila soba nabito polna. Daleč po ulici se je razlegala vesela slovenska pesem, ki so jo peli dijaki v sobi ter si s tem krajšali čas pred sestankom. Kmalu sta se med dijaki, ki so čakali pojavila priljubljena gospoda profesorja g. Mavčec in g. Zupan. Kmalu je prispel tudi krožkov duhovni vodja g. prof. dr. Hanželič, nato pa krožkov nadzornik g. prof. Bračko. Kakor hitro so dijaki videli, da je med njimi stari ljubljenc, so pričeli vzklikati in ploskati, da kar niso mogli prenehati. To odobravanje naj bi bil skromen znak hvaležnosti in ljubezni za vso dobroto, ki jo je izkazal g. nadzornik, s tem da je kot najstarejši profesor sprejel pokroviteljstvo nad krožkom.

Nato je poglavar Lipovšek začel sestanek ter je pozdravil vse udeležence, zlasti pa vse navzoče gospode profesorje ter dal besedo g. nadzorniku. Čim se je pojavil g. profesor pred zbranimi, so mu priredili burne ovacije, ki so prenehale šele tedaj, ko je začel govoriti.

Beseda je padala za besedo. Vsaka je bila prevzeta z ljubeznijo do domovine in do mladine. To so vsi navzoči prav dobro občutili. Besede o Bogu, o zemljici naši, o nepremagljivi Jugoslaviji in o mladem kralju; vse je prihajalo prav iz srca zopet naravnost v srca. Tako lepih besed o zemljici naši, kakor jih je povedal g. nadzornik, ne bi zmoželi nihče. Potem je zbrane bodril, naj se držijo vedno in povsod programa, ki so ga izbrali, to je: Bog, narod, država! Prosil je, naj se v teh

težkih časih oklenejo vsi z vso vneto, močjo in silo mladega kralja. Ob koncu je prosil blagoslova Vsemogočnega, da bi nas varoval in vodil po poti, ki vodi k Njemu.

Nemogoče je popisati navdušenja, ki je vzkipelo po zadnjih besedah g. profesorja. Kar sama je privrela bojna pesem »Hej Slovenci«, ki so jo peli vsi

Za tem je govoril duhovni vodja g. prof. dr. Hanželič o delu ter je poudarjal veliko skrb in ljubezen, ki jo goji do mladine g. nadzornik.

Nato so sledile še razne organizacijske stvari. Sestanek se je končal z državno himno, ki so jo peli vsi navzoči.

KROZEK SDZ NA GIMNAZIJI KNEZA KOCLJA V MURSKI SOBOTI

Proslava 1. decembra.

Na praznik zedinjenja je krožek SDZ v Prosvetnem domu priredil proslavo za dijaštvo. V nekaj minutah se je nabralo nad 250 dijakov in dijakinj. Dvorana je bila lepo okrašena. Na odru so bile slovenska in državna zastava s sliko kralja Petra II. in velikim znakom SDZ.

Proslavo je pričel poglavar z uvodnim govorom »Naš prvi december«. Govoril je o veličini Jugoslavije, kaj pomeni za nas Slovence danes z ozirom na zunanja evropska dogajanja. Po govoru je sledila državna himna. Beličičevo »Molitev za domovino« je deklamirala tretješolka Slavica Vrtačnik, Župančičevo pesem »Vseh živih dan« pa tovariš Zvegelj. S pevsko solo točko »Oj rožmarin« nas je presenetila Košutnik Marica.

Jedro programa je bil govor g. profesorja Močana »O narodnem zedinjenju«. Najprej je nakazal zgodovinske momente, nato nas je povedel v sedanost in nas opozoril na poslanstvo nas mladih, ki pomenimo narodovo

bodočnost. Po govoru je dvorana odmevala od slovenske himne »Hej Slovenci«, ki so jo navzoči zapeli stoje. S tem je bila proslava zaključena.

PROSLAVA 30 LETNICE DIJASKE MARIJANSKE KONGREGACIJE V NOVI MESTU

V dneh od 5. do 8. decembra bo dijaška Marijanska kongregacija na slovesen način praznovala 30 letnico, odkar plodonosno deluje med novomeškimi dijaki.

V dneh od 5. do 7. decembra se bodo dijaki in dijakinj zbrali k tridnevnicu, da se duhovno pripravijo na ta veliki praznik. V četrtek bodo še darovali posebno mašo za vse one kongreganiste, ki jih je Bog že poklical k sebi.

V petek 8. decembra pa bodo zjutraj prejeli vsi kruh močnih, da bodo pokrepčani šli v 31. leto dijaške Marijanske kongregacije. Ob 10 dopoldne bodo imeli slavnostni sestanek v Prosvetnem domu. Popoldne ob 4. uri bo prevzvišeni škof dr. Gregorij Rožman sprejel nove člane, zvečer pa bodo imeli za zaključek slovesnosti slavnostno akademijo s peštrnim sporedom.

Mi želimo, da bi ta slovesna proslava tridesetletnice bila mejnik v življenju novomeških dijakov, naj bi jim bila kašipot za naprej, da bi kmalu vse novomeško dijaštvo združili okoli oltarja Brezmadežne,

Na ljubljansko univerzo se je vpisalo do 16. novembra letošnjega leta 2075 slušateljev. V letnem semestru 1938/39 se jih je vpisalo 1730. Tako je število slušateljev poraslo v začetku zimskega semestra 1939/40 za 345 napram številu slušateljev v letnem semestru 1938/39. Pri tem pa v statistiki sedanjega semestra še niso upoštevani oni, ki so se naknadno vpisali.

Književnost

O golobih in ljudeh

Nad Gradom se spreletavajo golobje. Cel trop jih je in zmeraj krožijo po isti poti. Po zlebovih dolgočasno curlja dež. Kaplja za kapljo leze na zemljo. Zemlja jih ne požira več. Toliko je že te vode, da se preliva po cestah kakor neprijeten spomin na davni greh. Ljudje hodimo po cestah, iz deževnih, blestečih kapljic gnetemo blato. Kaj pa drugega znamo? V svoje domove ga nosimo, spat hodimo z njim, pa se ne zavedamo tega. S ponosno dvignjeno glavo hodimo okoli in sramujemo se, skloniti jo k tlom.

Izpod neba lije neprestano. Življenje nenehoma teče iz neznansko velike sklede, se zgublja v potočkih pod zemljo, tja, kamor nam nikoli ne gredo misli. Strah me je dežja, bojim se teh blodnih misli, ker so zgubljene, romarske.

V najhujšem naliivu sem šel ob Ljubljani. Skozi misli je brnel motor avtomobila. Hupa je dvakrat odurno prerezala samotno ubranost. Zbegale so se mi misli in nisem vedel, zakaj sem ob takem času na cesti. Kakor tat, z zavihanim ovratnikom, s klobukom na očeh, s težko vestjo sem se splazil nazaj v mesto visokih hiš, debelih gospodov, tisočerih luči. Stražnik v belih rokavicah suče življenje in vrvenje. Kolesarji, avtomobili, tramvaj

in vmes ljudje. Stojim na mostu, ker je na njem zelo prijetno. Od dima in oglja črn kostanjar ponuja z ubitim glasom svoj kostanj. Mnogo jih gre mimo, vsak bolj umazan kot strgani prodajalec in vsakemu se zdi za malo, da bi se od dveh, treh piškavih kostanjev mogel ugreti. Še stražnik prezirljivo gleda kostanjarjevo hišico, kakor da bi mu ovirala pogled. Ulica teče, hiti. Vsem se strašno muči, samo norcem in romarjem ne. »Za dva dinarja vročega, pečenega,« dahne raskav glas. Fant se zareži, pobrskava v zamazani vreči, zavije v časopisni papir dvajset ožganih kostanjev.

Dolga, v srce segajoča ženska roka poželjivo zagrabi košček toplote, z ranjenimi očmi pogleda po ulici, postoji na vogalu. Morda ima doma malega pa mu nese kupljeno toploto. Plaho se izogne stražniku, se nasloni ob zid, lušči kostanj in čaka, čaka tistega, ki ga je ljubila, ki ga še danes ljubi. Gizdavo oblečena študenta gresta mimo nje. Grdo se zasmejita in njuna beseda se mi zapiči v čelo: Magdalena?

Začuden hodim mimo izložb. Vse rdeče! Pa toliko ljudi! Saj vendar ni praznik, tudi volitev ni. Spomnim se, kaj me je vleklo v množico. Maske, zastrte obraze smo prišli gledat, obujat nekaj pokopanega, doživljat pravljico, morda se ne zmotim, če rečem: iskat zgubljeno mladost. A kar vidimo po izložbah, niso naše sanje, pač pa trda resnica, ki se nam reži vse dni, ki nas je oklofutala

že prvi dan našega romanja. Mi nismo imeli električnih železnic, ne pisanih žog, ne velikih konjev. Tako nas skrivaj smo si zaželeli le svetel pipec, pest rožičev in bič, zaresnega, ki poka. Zamalo se mi je zdelo, da zijam in bedasto stojim med ljudmi. Sit sem svinčenih vojakov, drvečih vlakov in motorjev. To ni življenje, to še smrt ni. Vse to nam je nekoč, morda še ni tako daleč, raztrgalo srca in po-teptalo zarjo v tla, da se ne blesti več; saj kar je pod zemljo, je mrtvo. Vsak dan trikrat grem prav gotovo mimo teh žarečih oken in prav tolikokrat se zopet ustavim pred njimi. Nimam miru in mislim: Kaj, če ti jez-deci, ti svinčeni vojaki, vse te igrače ožive? O, potem ne bo toliko ljudi na cesti, ne mladih otroških oči in vsi vlaki bodo polni ljudi, povsod sami stražniki...

V cerkvenem stolpu votlo opominjajoče udari ura. Zavem se: mi stojimo, čas ne stoji. Kaj pa, če bi obstal? Bi bili potem še ljudje? Tramvaj rezko zropota mimo. Bog ve, koliko ljudi, mirnih, brez misli in srca, zatopljenih v svojo mastno zadovoljnost se pelje v tem pu-stem zaboju. Zvon bo udaril, voz bo obstal in tu pa tam se bo kdo s preplašenim obrazom zmuznil iz njega, ker se boji, ker se noče peljati do konca. Sprevodnik bo ostal sam, zopet bo moral nazaj po isti poti, morda še celo po iste ljudi, kakor se je zgodilo že tolikokrat. Draži me rdeča svetloba, ki pada po mokrem spolzkem tlaku. Še ženska z na-

mazanimi ustnicami, ki jo srečam, se mi zastudi, ker sovražim zlaganost. Če se že lažeš, se laži vsaj na skrivnem in samemu sebi, ne pa ljudem. V zid, v temen, zatohel kot, kamor ljudje mečejo različne odpadke, od starih copat do otroškega zgrizenega cuclja, sem se obrnil, da bi se odpočil. Videl sem rjavkasto, v sivo prehajajočo sovražno steno, ki sem jo še malo prej ljubil. Pred njo je valovila lepa poljana samih sinjih mladih oči, tako toplih, tako hrepenečih! Pridrvele so čudne pošasti, sam ne vem odkod, z železnimi, rdeče obrob-ljenimi očmi in na mah so otrpnila sinja hrep-čenja. V zid se je nagnila vsa poljana in kamor je zazijalo mrzlo jekleno oko, tam je umrl cvet, tam se je zrušilo življenje ob zidu. Tisoče rdečih curkov je lezlo čez oči in težko mi je bilo, hudo, kakor je le materi, ki ji sin umre, ali pa otroku, ki mu razbiješ igračo. Proč sem se obrnil, pljunil predse ter pogledal okoli sebe, da bi me kdo ne videl. V cerkev sem tekel, k trpečemu Kristusu vemu obrazu. Njegova srčna stran se je tako čudno blestela, da se je za celo večnost nekaj premaknilo v moji razdvojeni duši. Kakor nebolgljeno dete sem hlipal: »Daj, da ožive te dobre, osteklenele oči! Samo za trenutek, dva... Vendar pa ne kakor moja, ampak Tvoja!«, več nisem mogel. Nič ne vem, kako sem tistikrat prišel domov. Na nebu je vijoličasto žarel odsev mesta in vesel sem bil: »Bog, da le ni rdeče, da je vijoličasto!«